

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 46 0 P 103268 22 GŽ

Novi Travnik, 17.05.2022. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku u vijeću sastavljenom od sudija: Davor Kelava, kao predsjednik vijeća, Alma Islamović i Mirjana Grubešić, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari mldb. tužiteljice L.O. iz D.V.,, zastupana po zakonskoj zastupnici majci M.P., rođene M., a ova zastupana po punomoćniku Emini Begić, advokatu iz Bugojna, protiv tuženog N.O. iz D.V., ulica, zastupan po punomoćniku Mesudu Duvnjak, advokatu iz Bugojna, radi izmjene odluke o izdržavanju djeteta, odlučujući po žalbama mldb. tužiteljice zastupane po punomoćniku i tuženog zastupanog po punomoćniku, izjavljenim protiv presude Općinskog suda u Bugojnu, broj: 46 0 P 103268 21 P 2 od 07.01.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 17.05.2022. godine donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalba mldb. tužiteljice se odbija kao neosnovana i potvrđuje presuda Općinskog suda u Bugojnu, broj: 46 0 P 103268 21 P 2 od 07.01.2022. godine u stavu prvom izreke.

Žalba tuženog se uvažava i preinačava se presuda Općinskog suda u Bugojnu broj: 46 0 P 103268 21 P 2 od 07.01.2022. godine u dijelu odluke o troškovima postupka (stav treći izreke) tako što svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Obrazloženje

Presudom prvostepenog suda odlučeno je kako slijedi:

„ Odbija se tužiteljica sa tužbenim zahtjevom u stavu I petita tužbe koji glasi:

Mijenja se pravosnažna presuda Općinskog suda u Bugojnu broj: 46 0 P 077495 17 P od 26.12.2017. godine na način da će majka zakonska zastupnica M.P. rođena M. samostalno odlučivati o mjestu boravka mldb. kćerke L.O. rođene godine, njenom školovanju i ostalim bitnim pitanjima u vezi s boravištem i školovanjem, te će samostalno pribavljati putne i druge isprave za mldb. dijete samostalno odlučivati o prebivalištu mldb. .. te samostalno odlučivati o putovanjima van BiH, a sve bez posebne saglasnosti tuženog N.O., pri čemu je majka M.O. rođena M. o ovim i bitnim pitanjima dužna redovno obavještavati tuženog N.O.O kao neosnovanim.

Usvaja se tužbeni zahtjev tužiteljice u stavu II koji glasi:

Mijenja se presuda ovog suda broj: 46 0 P 077495 17 P od 26.12.2017. godine u stavu III kojim je određeno da će tuženi otac viđati mldb. L. na način da će je preuzimati od

majke svake srijede od 12,00 do 15,00 sati i svake subote od 12,00 do 16,00 sati i vraćati je majci, na način da će ubuduće isti viđati malodobnu Lejlu u periodu od ljetnog raspusta od 15.07.2021. godine do 30.07.2021. godine 15 dana, a u zimskom periodu od 25.12.2021. godine do 10.01.2021. godine (a treba da stoji 10.01.2022. godine, opaska ovog suda) u idućoj godini na način da će majka zakonska zastupnica dovesti dijete u D.V. i isto predati ocu, a on će mldb. L. na isti način vratiti majci.

Obavezuje se tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.600,00 KM sve u roku od 30 dana pod prijetnjom izvršenja.“

Protiv ove presude mldb. tužiteljica zastupana po punomoćniku je blagovremeno izjavila žalbu u dijelu u kojem je odbijen tužbeni zahtjev (stav prvi izreke) iz svih razloga propisanih u članu 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku s prijedlogom drugostepenom sudu da uvaži žalbu i preinači prvostepenu presudu na način da se usvoji tužbeni zahtjev tužiteljice u cijelosti uz obavezu tuženog da tužiteljici nadoknadi cjelokupne troškove parničnog postupka uvećane za troškove sastava ove žalbe ili da istu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. U obrazloženju žalbe se ukazuje na povredu člana 8. citiranog zakona te sljedstveno tome i povrede odredaba člana 209., 210. i 211. ovog zakona. S tim u vezi obrazlaže se i povreda odredbe člana 191. stav 4. istog zakona jer prvostepeni sud nije obrazložio bitne činjenice koje su stranke iznijele i dokaze koji su izvedeni na glavnoj raspravi, a kako se to detaljno i obrazlaže u žalbi, nije obrazložio na koji način su činjenice bitne za donošenje ovakve presude utvrđene, kojim dokazivanjem ih je utvrdio te kako ih je ocijenio. Naročito se ukazuje da je prvostepeni sud propustio da se u donošenju pobijane odluke rukovodi jedino i isključivo interesima djeteta. U bitnom se ukazuje da je uslijed nedostatka saglasnosti tuženog, majci koja odlazi da živi u Njemačku, gdje je zasnovala novu bračnu zajednicu i gdje je dobila posao, je neophodna odluka suda za boravak mldb. L. u Njemačkoj, kao i boravak iste dalje sa njom, tj. da majka može samostalno donositi odluke o boravku malodobnog djeteta, kao i izdavanju putnih isprava, dakle da se omogući djevojčici da ide s majkom da živi u Njemačku, a što je i u najboljem interesu malodobnog djeteta te da se pri tome ne narušava odluka suda vezano za ostvarivanje kontakata mldb. L. i tuženog i da se ti kontakti mogu ostvariti ukoliko se tuženi bude trudio. Obzirom da je prvostepeni sud svojom odlukom izmijenio raniju presudu koja se odnosi na kontaktiranje i viđanje oca sa mldb. L. dakle, kako je utvrdio da su se promijenile okolnosti i da je u tom pravcu opravdana drugačija odluka u najboljem interesu djeteta, to žaliteljica nalazi da je opravdan i dio tužbenog zahtjeva koji je prvostepeni sud neosnovano odbio i bez da je dao adekvatno obrazloženje za to odbijanje. Pored navedenog naročito se ističe da je prije ovog postupka mldb. tužiteljica pokušala tu saglasnost dobiti od tuženog, što je bilo bezuspješno, da je podnosila zahtjev nadležnom JU Centar za socijalni rad koji ju je uputio na sud, da je pokušala kroz vanparnicu u postupku djelimičnog oduzimanja roditeljskog prava, što također nije uspjelo, tako da u konačnici smatra da jedini način jeste da se usvoji i prvi dio tužbenog zahtjeva za koji je u toku postupka dokazano da je osnovan. Stoga predlaže donošenje odluke kao u uvodu ove žalbe.

Protiv ove presude i to dijela odluke o troškovima postupka žalbu je blagovremeno izjavio tuženi po punomoćniku s prijedlogom drugostepenom sudu da žalbu uvaži i pobijanu presudu preinači tako što će odlučiti da svaka stranka snosi svoje troškove postupka. Navedeno obrazlaže time da tužiteljica nije uspjela u pretežnom dijelu tužbenog zahtjeva, a kako se to detaljno obrazlaže, te naročito imajući u vidu da je

mldb. tužiteljica po određenim prigovorima tuženog usaglasila tužbeni zahtjev, kao i to da je u toku postupka zaključena i sudska nagodba u pogledu visine izdržavanja tačnije u pogledu označavanja računa na koji će tuženi ispunjavati svoju dužnu obavezu u iznosu kako je to ranijom odlukom suda utvrđeno.

Nakon što je ispitao osporenu presudu u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je zaključio slijedeće:

Iz predmetnog stanja spisa proizilazi da je mldb. tužiteljica zastupana po zakonskoj zastupnici majci, a ova po punomoćniku, podnijela tužbu protiv tuženog kod tog suda dana 02.06.2020. godine radi izmjene presude istog suda broj: 46 0 P 077495 17 P od 26.12.2017 godine na način kako je to u konačnici opredjeljeno tokom postupka i to u pogledu prava zakonske zastupnice za odlučivanje o bitnim pitanjima u vezi prebivališta/boravišta, izdavanja putnih i drugih isprava za mldb. dijete, kao i njeno školovanje tako da o istima samostalno donosi odluke majka uz istovremenu obavezu da o ovim i drugim i bitnim pitanjima redovno obavještava tuženog, zatim u pogledu načina održavanja ličnih neposrednih kontakata mldb. L. i tuženog i to na način da se isti ostvaruju u ljetnom i zimskom periodu od po 15 dana te da se tuženi obaveže da mldb. tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka.

Među parničnim strankama nije sporno da je brak između zakonske zastupnice mldb. tužiteljice M.P. tuženog razveden presudom istog suda, broj 46 0 P 077495 17 P od 26.12.2017.godine i da je tuženi obavezan da na ime izdržavanja mldb. L. rođene 05.05.2012 koja je povjerena tuženoj majci M. na odgoj i brigu plaća mjesečno 150,00 KM.

Nije sporno da je u toku ovog postupka zaključena sudska nagodba u pogledu načina izvršavanja utvrđene obaveze tuženog po citiranoj presudi na ime izdržavanja mldb. tužiteljice na način da se označeni iznos isplaćuje umjesto na ruke majke i zakonske zastupnice, isti isplaćuje na doznačeni transakcijski račun mldb. L..

Nije sporno je da je zakonska zastupnica mldb. Lejle u vanparničnom postupku 46 0 V 099613 20 V odbijena sa prijedlogom kojim je tražila da se tuženom N.O. djelimično oduzme roditeljsko pravo u dijelu u kojem odlučuje o pitanjima koja se odnose na donošenje odluke o prebivalištu mldb. djeteta, obrazovanje djeteta i promjeni prebivališta.

Sporna je aktivna legitimacija mldb. tužiteljice, kao i osnovanost tužbenog zahtjeva kojim ista traži da sud u parničnom postupku donese odluku i utvrdi da je njena majka kao zakonska zastupnica ovlaštena, samostalno odlučivati o bitnim pitanjima vezanim za njeno školovanje, prebivalište/boravište i slično, tj. bez saglasnosti oca.

Sporno je da li postoje takve promijenjene okolnosti zbog kojih je opravdano tražiti i mijenjati odluku o načinu održavanja ličnih i neposrednih kontakata tuženog, kao oca, sa mldb. L..

Prvostepeni sud je radi razjašnjenja naprijed navedenog, a na temelju izvedenih dokaza kako po prijedlogu stranaka, tako i po službenoj dužnosti te njihovom ocjenom shodno članu 8. i 123. Zakona o parničnom postupku uz dovoljno jasno obrazloženje

kako to propisuje odredba člana 191. stav 4. istog zakona, donio odluku kao u izreci pobijane presude s pozivom na citirane odredbe materijalnog prava.

U pogledu stava prvog izreke, pravilna je odluka suda kojom je odbijen tužbeni zahtjev mldb. tužiteljice kao neosnovan.

S tim u vezi pravilno prvostepeni sud i u bitnom obrazlaže da kako navedenom odlukom o razvodu braka između zakonske zastupnice i tuženog je određeno da je mldb L. povjerena majci M., a da u smislu člana 143. Porodičnog zakona nitko u ovom postupku ne traži izmjenu oduke u tom dijelu već ističe novi zahtjev kojim traži da njena zakonska zastupnica majka može samostalno odlučivati o promjeni prebivališta, njenom školovanju, putovanju izvan BiH...

Dakle, navedenom odlukom nije određeno pravo roditelja kojem je povjereno zajedničko mldb. dijete da samostalno odlučuje o njegovim bitnim ličnim pravima, ili pak da je uslovljeno davanjem saglasnošću drugog roditelja, odnosno o ovim bitnim pitanjima nema odluke suda, tako da isticanje prednjeg zahtjeva od strane djeteta u slučaju ne postizanja saglasnosti roditelja može biti samo predmet razmatranja u drugim posebnim postupcima radi davanja odobrenja odnosno vanparničnom postupku (član 1. Zakona o vanparničnom postupku F BiH („Službene novine F BiH“, broj 2/98, 39/04 i 73/05) na koji uostalom upućuje i odredba člana 312. Porodičnog zakona F BiH, a u cilju ostvarenja i zaštite prava djeteta propisanih odredbom člana 124-128. ovog zakona, a uzimajući u obzir relevantne odredbe Zakona o prebivalištu i boravištu državljanina BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 32/01, 56/08 i 58/15)) te člana 8. i 18. Zakona o putnim ispravama BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 4/97, 1/99, 9/99, 27/00, 32/00, 19/01, 47/04, 53/07, 33/08, 39/08 i 60/13) uz uvažavanje zaštite prava na slobodu kretanja i prava na porodični život zagaranovanih Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i sloboda (ESLJP, Preporuka CM/rec,2015), Konvencije o pravima djeteta i Konvencije o ostvarivanju dječjih prava.

Činjenica da je mldb. tužiteljica povjerena na roditeljsko staranje majci u smislu odredbe člana 142. stav 1. i 2. Porodičnog zakona („Službene novine F BiH“, broj 35/05, 41/05 i 31/14), ne isključuje pravo drugog roditelja u njegovom pravo suodlučivanja u vezi sa bitnim ličnim pravom djeteta, a u koje spada promjena prebivališta odnosno boravišta, pogotovo što se ovdje radi o promjeni njegovog mjesta stanovanja izvan nacionalnog okvira (preseljenje sa majkom u Njemačku) pa s tim u vezi i izdavanja putnih isprava, tako da u slučaju neslaganja tj. kada se ne može pribaviti pisana saglasnost drugog roditelja, sud će u vanparničnom postupku na prijedlog djeteta ili roditelja odlučiti o navedenom prijedlogu pri tome rukovodeći se najboljim interesom djeteta, a ne u parničnom postupku kako se to zahtijeva predmetnom tužbom, zbog čega je ovaj sud odbio žalbu žaliteljice i potvrdio prvostepenu presudu u stavu prvom izreke, dakle nalazeći da naprijed izneseno dovoljno opravdava donesenu odluku prvostepenog suda.

Pozivanje žaliteljice da je prednje pravo pokušala ostvariti u vanparničnom postupku, ali bezuspješno, se ne može prihvatiti kao razlog zbog kojeg bi trebao sud u parničnom postupku po podnesenom zahtjevu koji se tiče prije svega promjene prebivališta donijeti meritornu odluku. Ovo stoga što prijedlog o kojem se odlučivalo u vanparničnom postupku, a koji je u stvari imao za cilj da se u konačnici omogućiti majci da samostalno donosi odluke koje se tiču bitnih prava i interesa djeteta, u bitnom se u

stvari odnosio na oduzimanje roditeljskog prava primjenom odredbi člana 154. stav 1. i 2. Porodičnog zakona F BiH, i koji prijedlog je prvostepeni sud odbio obzirom da nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke za primjenu citiranih odredbi, tj. nalazeći da odlazak mldb Lejle u inostranstvo ne može biti razlog za djelimično oduzimanje roditeljskog staranja. Navedenom odlukom, a koja je potvrđena i od strane drugostepenog suda broj 46 0 V 099613 21 GŽ, sud je detaljno pojasnio primjenu relevantnih odredbi Porodičnog zakona, mogućnosti rješavanja spornog odnosa u drugim postupcima a u vezi sa drugim propisima na koje ukazuje i ovaj sud kao naprijed, tako da u konačnici ne stoje kao osnovane povrede na koje se ukazuje u žalbi.

Shodno navedenom, ovaj sud preostale žalbene navode nije smatrao za potrebnim posebno obrazlagati u smislu odredbe člana 231. Zakona o parničnom postupku

U pogledu odluke suda o načinu održavanja ličnih odnosa i kontaktiranja djeteta sa roditeljem kojom je izmijenjena ranija odluka na način kako je to iskazano u stavu drugom pobijane presude, nije bilo žalbe tako da ista u tom dijelu ostaje neizmijenjena.

U pogledu odluke o troškovima postupka ovaj sud nalazi da se kod prednjeg stanja stvari opravdano ukazuje da i s obzirom na uspjeh stranka nije bilo opravdano obavezati tuženog da u cijelosti snosi troškove ovog postupka, pa je ovaj sud shodno ovlaštenju iz člana 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku F BiH, a u vezi sa članom 280. stav 1. Porodičnog zakona F BiH, uvažio iznesene razloge žalbe tuženog i odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Predsjednik vijeća

Davor Kelava